

Pārsteigumi ir, bija un būs!

Guntars Laganovskis, Inese Matisāne, Lolita Lūse, Lidija

Dārziņa, LV.LV

31. decembris (2009)

VIEDOKĻI/LV.LV jautā

365 gada dienas ir pilnas ar dažādiem notikumiem, un visus atcerēties spēj vienīgi centīgs grafomāns, pārļasot savus pierakstus. Tomēr pēc konkrēta vaicājuma par aizvadītajā gadā īpaši izceļamo sasprindzināt atmiņu nav nemaz tik grūti.

Uzklausītās atbildes, kā liecina ilggadēja žurnālistu pieredze, ir savā ziņā pārsteidzošas ar ekspresivitāti, domu dažādību, amplitūdu, kā arī raksturo cilvēku izpratni par pārsteigumu un sniedz pierādījumu tam, cik dažādi mēs katrs esam. Lūk, daži piemēri.

LV.LV jautā: *Kas Jūs šajā gadā ir pārsteidzis visvairāk?*

Foto: Boriss Koļeņņikovs, LV

Marina Kosteņecka, rakstniece, radiožurnāliste:

"Pēdējā laika lielais pārsteigums man bija nupat notikušais "Latvijas lepnums" - lieliski cilvēki mūsu sabiedrībā, kādu netrūka visās nominācijās. Pārsteidz, ka, neraugoties uz krīzes smagumu, joprojām ir ļaudis, kas neapšaubāmi ar saviem darbiem un attieksmi apliecina, ka starp cilvēkiem sabiedrībā pastāv cilvēciskas attiecības.

Nesen, savās mājās pārcilājot plauktus, atklāju, ka man ir ap 3000 vēstuļu, kurās cilvēki mani atbalstījuši gan padomju laikā, kad rakstīju par problēmām bērnuamos, gan Atmodas gados. No visa pozitīvā, kas bija šajās vēstulēs, aizkustinājumi man asaras sāka birt kā pupas. Šos vēstījumus, kas nav nekādi sentimentāli izdomājumi, bet gan neapšaubāmas dokumentāras vēstures liecības par tautas gara spēku, domāju

iekļaut iecerētajā grāmatā par Atmodu Latvijā un latviešiem.

Tātad pat vistumšākajā laikā Latvijā netrūkst garīgi spēcīgu cilvēku! Tas kopš pirmsatmodas un Atmodas laika nekur tomēr nav zudis un dod pamatu cerēt, ka mēs arī no šīs krīzes spēsim izķepuroties."

Klāvs Sedlenieks, sociālantropologs:

"Mani visa gada garumā ir pārsteidzis fakts, ka mūsu valdība iztērējusi ārkārtīgi daudz vērtīga laika, lai cīnītos ar tādu pašiedomātu fantomu, ko paši dēvē par starptautiskajiem aizdevējiem. Bija taču zināmas visas viņu prasības, bet valdība

Foto: Boriss Koļeņņikovs, LV

īsti skaidrs, pret ko šīs dusmas vērst. Šķēle, Kalvītis un citi, kurus varētu vainot valsts iegrušanā krīzes bedrē, ir it kā nogājuši no skatuves, un sabiedrībai nav skaidrs, par ko īsti cīnīties. Tādēļ ir bīstami, ka šādā neskaidrā situācijā tādi kā Šķēle vai Šlesers atkal tiecas nokļūt pie varas."

mēnešiem izlikās, ka tās atkal un atkal pilnīgi negaidīti tiek izrautas kā no burvju mākslinieka cepures. Ka katras nākamās prasības izvirzīšana ir absolūti jauns un negaidīts pārsteigums.

Tādējādi rodas iespaids, ka valdība visu gadu to vien ir darījusi kā, cīnoties ar starptautiskajiem aizdevējiem, sastādījusi budžetu, neko citu tā īsti nepaveicot. Piemērs tam ir tā dēvētās strukturālās reformas, ar ko galvenokārt saprasts līdzekļu samazinājums teju visās jomās. Taču patiesībā tā ir krīze, kas nosaukta skaistā vārdā.

Lai gan jau gada sākumā šķita, ka sabiedrības pacietības mērs tūlīt būs pilns, nekāda neapmierinātības eskalācija, ko varēja izraisīt krīzes radītie satricinājumi, nav notikusi. Taču tam ir savs izskaidrojums: ir daudz dusmīgu cilvēku, bet nav

"Par spīti visiem absurdajiem un smagajiem valdības lēmumiem cilvēki Latvijā joprojām spēj priecāties, mīlēt un palīdzēt cits citam."

Foto: Māris Kaparkalējs, LV

Kultūras ministrs Ints Dālderis:

"Man patiesu prieku un zināmā mērā arī pārsteigumu aizvadītajā gadā sagādājusi atziņa, ka sabiedrībā audzis pieprasījums pēc kultūras. Varētu šķist, ka ekonomiskās krīzes iespaidā jānotiek pretējam efektam. Un arī mediji mēdz izplatīt viedokli, ka grūtos laikos cilvēkiem kultūra ir mazsvarīgāka citu eksistenciāli būtisku vajadzību priekšā, taču nekā tamlīdzīga! Operā, teātros un koncertos skatītāju zāles ir piepildītas, muzejos izstādes ir ļoti labi apmeklētas, bibliotēkas kļuvušas par mūsdienīgiem zināšanu apmaiņas centriem, cilvēkos arvien vēl ir lasītprieks.

Domāju, sabiedrība novērtē to, ka kultūra šobrīd ir viena no retajām jomām, kurā nevalda krīze. Neraugoties uz dramatisko finansējuma samazinājumu, Latvijas kultūras procesu kvalitātē krīzes pazīmes nav vērojamas. Galvenās atziņas, ko aizvadītajā gadā redzētais un dzirdētais mani rosinājis - mūsu nācija ir ārkārtīgi talantīga, un kultūra ir tas, ar ko varam lepoties starptautiski. Tā noteikti ir konkurētspējīga.

Šī atziņa apstiprinājusies vēlreiz, tiekoties ar ārvalstu kultūras ministriem un vēstniecību pārstāvjiem, kas var mūs vērtēt objektīvi no malas. Mēs esam konkurētspējīgi un ļoti talantīgi; šī apjauta dod spēku strādāt tālāk, censties darīt visu, lai tas tā turpinātos arī nākotnē."

Foto: no "Sorainen" mājaslapas

Jānis Taukačs, "Sorainen" partneris, reģionālās Nodokļu prakses grupas vadītājs:

"Ir divas lietas, kuras vēlos pateikt. Pirmkārt, par to, kas cilvēkus skar ļoti personiski - proti, ir samazinājusies drošība valstī, palielinājusies kriminogēnā situācija. To sajūt katrs, kas ar šīm situācijām saskāries.

Otrkārt, kas izriet no manas profesionālās darbības. Tiešām nepatīkami pārsteidza haotiskais veids, kādā tika pieņemti nodokļu grozījumi - bez konsultācijām, bez padziļinātas analīzes un apspriešanās ar sabiedrību, maksātājiem. Jo jāņem taču arī vērā grozījumu milzīgais apjoms. Bizness nav spējīgs tajos iedziļināties un saprast, kas būs darāms jau tūlīt, no 1. janvāra. Piemēram, starptautiskā seminārā par PVN izskanēja viedoklis, ka IT sistēmas normāli varētu pielāgot, ja grozījumi šajā likumā būtu pieņemti augustā.

Steiga un nenoteiktība ir radījusi nedrošību biznesam, plānojot nākamo gadu. Ja uzņēmēju videi, jebkuram cilvēkam svarīgie likumi būtu pieņemti laikus, to zināšana būtu stabilizējošs faktors ātrāk, nekā tas ir sagaidāms

tagad."

"Mani pārsteidz cilvēku lielā pacietība."

Anna Rancāne, dzejniece un žurnāliste:

"Varbūt ne tik daudz pārsteidzis, kā iepriecinājis tas, ka, par spīti visiem absurdajiem un smagajiem valdības lēmumiem, cilvēki Latvijā joprojām spēj priecāties, mīlēt un palīdzēt cits citam, it sevišķi tas atklājās, rakstot par tiem Latgales cilvēkiem, kuri bija izvirzīti laikraksta "Diena" un TV3 kopīgi rīkotās akcijas "Latvijas lepnums" nosaukumam. Savukārt, negatīvā nozīmē pārsteidza, ka vēl joprojām Latgale un latgaliskais Latvijas sabiedrībā tiek uztverti kā dīvaina un sveša parādība."

Līvija Marcinkēviča, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietniece:

"Mani pārsteidza cilvēku lielā pacietība. To pat nevar nosaukt par situācijas izpratni, bet drīzāk par padošanos nolemtībai un samierināšanos - gan jau kaut kā izdzīvosim, gan jau būs labi... Ar to nebūt nedomāju, ka tautai tālāk būtu jāceļas masveida protesta akcijām. Drīzāk pārsteigti priecājos par tiem, kas laikā, kad tik daudziem bezcerībā ir nolaidušās rokas, atrod spēku darīt lielas un labas lietas."

Foto: Nora Krevņeva, A.F.I

Vēl mani pārsteidz, ka mūsu pašu divdesmit gadu garumā radītajā sistēmā valsts joprojām nesadzird savus cilvēkus un lēmēji arvien pieņem acīm redzami nepareizus lēmumus. Kad sociālie partneri jau gada sākumā norādīja, kas tiek darīts aplami, kad uzsvēra, ka vajadzīgs īpašs likums krīzes laikā, mūs nesadzirdēja. Tagad arvien biežāk dzirdam: jā, tas tomēr būtu bijis vajadzīgs..."

"Pārsteidz haotiskais veids, kādā tika pieņemti nodokļu grozījumi - bez konsultācijām, bez padziļinātas analīzes un apspriešanās ar sabiedrību, maksātājiem."

Laura Zvirbule, projekta "Baby Box - bērna dzīvībai" vadītāja:

"Mans šā gada lielākais notikums ir pirms diviem gadiem aizsāktais un šogad īstenotais projekts "Baby Box - bērna dzīvībai". Protams, uz notiekošo un krasi atšķirīgajiem sabiedrības viedokļiem par "Baby Box" man ir grūti paskatīties no malas, jo esmu šajā projektā iesaistījies no pašiem idejas pirmsākumiem."

Kad 8. septembrī pie Bērnu Klīniskās universitātes slimnīcas atklājām "Baby Box", neapšaubāmi bija emocionāls pacēlums, bet patiesi dziļa izpratne par padarīto un tā patieso nozīmi radās tad, kad pirms Ziemassvētkiem tajā ielika bērniņu. Mēs bijām izglābuši cilvēku.

Mani pārsteidz tas, ka Latvijas likumdošana pieļauj tik neparastu iespēju: mazulītis, kura dokumentos tēva un mātes vārda

vietā ir svītriņa, pirmsadopcijas aprūpē ģimenē var nonākt jau dažu dienu laikā. Ja mamma viņu atstātu zīdaiņu namā un reizi gadā atvestu konfekti, adopcijas lietas ļoti ievilkto.

Biju slimnīcā apraudzīt mazo Kristianu un es ticu, ka viņš ir un būs ļoti laimīgs bērns.

Īstenojot projektu, mēs neticējām, ka atradenīša nonākšana ģimenē varētu notikt tik ātri, bet gada nogales notikums pierādīja: jā, tā ir patiesība. Un mani tas pārsteidza: 20. decembrī dzimušais un 23. decembrī "Baby Box" atstātais mazulis Jauno gadu sagaidīs ģimenē!"

© VSIA "Latvijas Vēstnesis"